

Treba
NAM!

NACIONALNA AGENCIJA ZA MLADE U SRBIJI

zašto?

kako?

šta?

NACIONALNA AGENCIJA ZA MLADE U SRBIJI ŠTA , KAKO I ZAŠTO?

Autori tekstova:

Marija Pilipović
Vojislava Tomić Radivojša

Lektura:

Milica Ponjavić

Prevod:

Jelena Jana Komnenić

Dizajn:

Boris Čakširan
Jelena Knežević

Tehnička obrada i pre-press:

Jelena Knežević

Izdavač:

Grupa „Hajde da...“
Beograd

www.hajdeda.org.rs

hajdeda@eunet.rs

Izdavanje ove publikacije omogućila je Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) kroz program "Inicijativa javnog zagovaranja građanskog društva" kojim rukovodi Institut za održive zajednice (ISC). Stavovi izneti u ovoj publikaciji predstavljaju stavove autora i nužno ne izražavaju stavove ISC-a, USAID-a ili Vlade SAD-a

Uvodna reč

Ova publikacija je namenjena onima koji žele da dobiju više informacija o mestu *nacionalne agencije* u programu Evropske unije *Mladi u akciji*, odnosno zašto je osnivanje agencije u Republici Srbiji važno za ovaj program i za mlade u našoj zemlji. Publikacija je nastala kao produkt projekta „Inicijativa za osnivanje nacionalne agencije za mlade“, koji je pokrenula Grupa „Hajde da...“ 2010. godine, a koju je, u momentu pisanja ove publikacije, podržalo više od osamdeset organizacija, institucija i poedinaca.

Dokument koji je pred Vama bi trebalo da odgovori na pitanje šta je *nacionalna agencija* (koji su njeni zadaci, kakav je njen odnos sa Evropskom komisijom...), kao i zašto je ona potrebna (odnosno kako izgleda proces apliciranja i administriranje, kao i kakva su ograničenja u upotrebi programa *Mladi u akciji*, u situaciji kada zemlja nema nacionalnu agenciju). Samim tim, ova publikacija bi trebalo da pruži i neke osnovne informacije o ovom programu - njegovom istorijatu, ciljevima, organizacionoj strukturi, budžetu...

Kako Republika Srbija nema nacionalnu agenciju, mladi u našoj zemlji ne mogu da učestvuju u svim mogućnostima koje nudi ovaj program i time ostaju uskraćeni u odnosu na njihove vršnjake u zemljama EU i nekim zemljama iz okruženja (kao što su npr. Hrvatska i Makedonija). Istovremeno, u nacionalnoj strategiji za mlade Republike Srbije, planovi za osnivanje ove agencije su postali deo strateškog plana.

Evropska komisija ima jasne procedure i uslove koje svaka zemlja koja se priprema za osnivanje nacionalne agencije mora da ispuni. Ovaj dokument se neće baviti tim aspektom osnivanja agencije. Istovremeno, svaka zemlja može u izvesnom stepenu (i u skladu sa svojim ustrojstvom i potrebama) da koncipira rad i strukturu agencije, odnosno ima izvesnu autonomiju u tome kako će funkcionisati i implementirati ovaj program. Tako su u različitim zemljama nastali različiti modeli nacionalnih agencija. Mislimo da je važno podstaći društveni dijalog na kojim principima bi (u tom autonomnom segmentu rada) agencija u Srbiji mogla da funkcioniše, odnosno šta bi bilo važno imati na umu prilikom njenog osnivanja. U jednom delu ove publikacije možete naći upravo preporuke zainteresovanih organizacija i pojedinaca koje bi trebalo uzeti u obzir prilikom koncipiranja agencije. Preporuke za rad buduće agencije su nastale kao rezultat međunarodne konferencije i lokalnih konsultacija koje su realizovane u okviru ovog projekta. Zagovaranje za osnivanje nacionalne agencije i za uvažavanje ovih preporuka, nastaviće se u budućnosti kroz rad Foruma za osnivanje nacionalne agencije za mlade, koji je takođe formiran tokom realizacije ove inicijative.

**Januar 2011.
Beograd.**

PROGRAM „MLADI U AKCIJI” ISTORIJAT, CILJEVI, PRIORITETI, STRUKTURA I FINANSIRANJE

Programi zajednice

*Programi zajednice*¹ predstavljaju niz integralnih mera koje su prihvaćene od strane Evropske komisije i imaju za cilj jačanje saradnje na polju različitih politika zajednice među zemljama članicama EU u određenom vremenskom periodu. Oni su finansirani iz zajedničkog budžeta EU. Sve pristupne, kao i zemlje kandidati za članstvo, imaju šansu da učestvuju u programima uz plaćanje godišnje članarine. Program zajednice može da nastane/da se razvije iz skoro svake politike zajednice (Community Policy). Zajednica odlučuje o vrsti programa, njegovom budžetu i trajanju. Pravo da se prijavi za finansiranje ima svako pravno lice (ponekad i pojedinci). Puna administracija nad programima je u nadležnost generalnih direktorata (Directorate General) Evropske komisije.

¹ Izvor: Community Programmes <http://www.2007-2013.eu/community.php>

Primeri nekih programa zajednice za budžetski period 2007.- 2013. su: *Finansijski instrument za civilnu zaštitu (Civil Protection Financial Instrument)*, Carina 2007. (*Customs 2007*), Program potrošača (*Consumer programme*), Program kultura (*Culture Programme 2007-2013*), *Erasmus Mundus*, Evropa za građane (*Europe for Citizens*), *Fiskal (Fiscalis)*, *Osnovna prava i pravda (Fundamental Rights and Justice)*, *Mediji 2007. (Media 2007)*, *Mladi u akciji (Youth in Action)* itd.

Razvoj programa za mlade koji su realizovani pre nastanka programa *Mladi u akciji*

„Mladi za Evropu“ (The “Youth for Europe” Programme)

Odlukom n° 818/95/EC Evropskog parlamenta i saveta od 14. marta 1995., zasnovanoj na Članu 126. Ugovora (sada Član 149.), ustanovljena je treća faza programa *Mladi za Evropu* za period od 1995. do 1999. Ovaj program je omogućio da se objedine različite akcije razvijene u prethodne dve faze poput prioriternih akcija na polju mladih i, donekle, programa *Petra* (omladinske inicijative) i *Tempus* (omladinske aktivnosti). Ukupan budžet programa *Mladi za Evropu* za period od 1995. do 1999. bio je sto dvadeset šest miliona evra, a 2000. godine je uključen u program zajednice *Omladina*.

Program se sastojao od pet akcija:

Akcija A: Aktivnosti u okviru zajednice koje direktno uključuju mlade;

Akcija A I: Omladinske razmene i mobilnost;

Akcija A II: Duh inicijativnosti, kreativnosti i solidarnosti mladih;

Akcija B: Omladinski radnici;

Akcija C: Saradnja struktura država članica;

Akcija D: Razmene sa trećim zemljama;

Akcija E: Informacije za mlade i istraživanja na polju mladih.

Za veliki broj mladih, projekti programa *Mladi za Evropu* su bili njihovo prvo interkulturalno iskustvo.

„Evropska volonterska služba“ (EVS)

U evropskom kontekstu su 1995. po prvi put (mada skromno) predstavljene aktivnosti *Evropske volonterske službe*, uzimajući u obzir da je 1994. Savet ministara naglasio da je potrebno ustanoviti volontersku službu za mlade i godinu dana kasnije formirao budžetsku liniju za ovu svrhu (Rezolucija Evropskog parlamenta od 22. septembra 1995.). Godine 1996. je uspostavljena pilot EVS akcija, posle koje je 1998. usledila odluka da se ustanovi program zajednice *Evropska volonterska služba*.²

Evropska volonterska služba je maja 2000. godine postala deo (kao tzv. Akcija 2) programa *Omladina*.³ EVS je bio otvoren za mlade od 18 do 25 godina starosti koji su želeli da učestvuju u volonterskim aktivnostima u nekoj drugoj zemlji članici, Islandu i Norveškoj (Lihtenštajn nije učestvovao). Odobren budžet za EVS od 1996. do 1999. je iznosio 73,98 miliona evra, a za saradnju sa tzv. trećim zemljama 2,83 miliona evra.

1998. godine uvedena je mogućnost kratkoročnog volontiranja za mlade sa posebnim potrebama (kako je tada bio naziv za mlade sa razvojnim teškoćama) u trajanju od tri nedelje do tri meseca.

Od '96. do '99. godine oko 7.100 volontera je učestvovalo u *Evropskoj volonterskoj službi* sa ukupno 170.000 nedelja volontiranja. Na projektima je učestvovalo oko 1.600 organizacija. Bez finansiranja iz Zajednice, sve ovo verovatno ne bi bilo moguće.

Evaluacijom se došlo do zaključka da je EVS imao značajan uticaj na mlade koji su učestvovali na projektima, na njihovu osetljivost za interkulturalne fenomene, pružajući im šansu da steknu veštine i povećaju svoje samopouzdanje i kapacitet za inovaciju i kreativnost. Osnovni uticaj na volontere se odnosio na njihov proces interkulturalnog učenja.

² Odluka broj /98/EC Evropskog Parlamenta i Saveta od 20. jula 1998. koja uspostavlja Program zajednice „Evropska volonterska služba za mlade“

³ Odluka broj 1031/2000/EC Evropskog Parlamenta i Saveta od 13. aprila 2000. koja uspostavlja program zajednice „OMLADINA“

Sa druge strane, uticaj na lokalne zajednice je bio manje merljiv i uočljiv u odnosu na uticaj na volontere. Ipak, može se zaključiti da je EVS imao pozitivan uticaj na lokalnu zajednicu, koja je bila domaćin volonteru, donevši joj međunarodnu dimenziju. Volonteri su donosili nove ideje, praksu i inspiraciju lokalnim zajednicama i svojim prisustvom povećavali osetljivost za interkulturalne fenomene i svesnost o Evropskoj uniji.

EVS je pružio mogućnost malim lokalnim organizacijama da se uključe u međunarodne projekte, a sa druge strane, velike organizacije su postale otvorenije za nove metode rada i nove partnere.

Budžet odobren za *Evropsku volontersku službu* u ovom periodu je iznosio 73.98 miliona evra, od čega je 59,3% investirano u decentralizovane projekte (npr. bilateralni projekti kojima je upravljano na lokalnom nivou).

Program „Omladina“

Program zajednice *Omladina* je ustanovljen odlukom broj 1031/2000/EC Evropskog parlamenta i saveta 13. aprila 2000.

Program *Omladina* je bio program za mobilnost mladih i neformalno obrazovanje za mlade od 15 do 25 godina starosti. Bio je bio otvoren za mlade iz trideset jedne tzv. programske zemlje (25 zemalja članica EU; Island, Lihtenštajn i Norveška (EFTA/EEA); Bugarska, Rumunija i Turska /u tom trenutku zemlje kandidati za EU/) i iz partnerskih (trećih) zemalja (Jugoistočna Evropa; Istočna Evropa i Kavkaz; Mediteranske zemlje i Latinska Amerika).

Ovaj program je pružao mladima mogućnost grupe razmene i individualnog volonterskog rada, kao i mogućnost aktivne podrške. Program *Omladina* je počeo na proleće 2000. godine, na osnovi iskustva prethodnih programa (koji su ujedno i inkorporirani u novi program) *Mladi za Evropu* i *Evropska volonterska služba*. U trideset jednoj programskoj zemlji su ustanovljene nacionalne agencije programa *Omladina*, čiji je zadatak bio promocija i implementacija ovog programa. Program je takođe pružao podršku međunarodnoj saradnji sa drugim partnerskim zemljama poput Jugoistočne Evrope, Istočne Evrope i Kavkaza i Latinske Amerike. Mediteranske zemlje su imale odvojen program *Omladina* i deset nacionalnih koordinatora.

Program *Omladina* se sastojao od:

Akcija 1 – Mladi za Evropu

1.1 – omladinske razmene mladih u okviru zajednice

1.2 – omladinske razmene mladih sa trećim zemljama

Akcija 2 – Evropska volonterska služba

2.1 – Evropska volonterska služba u okviru zajednice

2.2 – Evropska volonterska služba sa trećim zemljama

Akcija 3 – Omladinske inicijative

Akcija 4 – Zajedničke aktivnosti

Akcija 5 – Mere podrške

5.1 – Trening i saradnja aktera uključenih u rad na polju omladinske politike

5.2 – Informacije za mlade i studije o mladima

5.3 – Mere za informisanje o programu i vidljivost programa

5.4 – Mere podrške

O programu *Mladi u akciji*

Program *Mladi u akciji* gradi iskustvo na prethodnim programima - *Mladi za Evropu* (1989.-1999.), *Evropskoj volonterskoj službi* i programu *Omladina* (2000. - 2006.). Ovaj program je predstavljen posle širokih konsultacija sa ekspertima u ovoj oblasti i organizacijama koje rade na polju mladih.

Ukupan budžet programa *Mladi u akciji* (2007. - 2013.) je 885.000.000 evra.

Mladi u akciji je program koji je Evropska unija pokrenula za mlade ljude. Njegov osnovni cilj je da probudi osećaj evropskog građanstva, solidarnosti i tolerancije među Evropljanima i da ih uključi u oblikovanje budućnosti Evrope. Ovaj program promoviše mobilnost mladih u okviru EU i izvan njenih granica, neformalno učenje i interkulturalni dijalog, i ohrabruje uključivanje svih mladih ljudi, bez obzira na njihov obrazovni, socijalni i kulturni status.

Odlukom broj 1719/2006/EC od 15. novembra 2006.⁴ godine, Evropski parlament i Evropski savet su usvojili program *Mladi u akciji* za period od 2007. do 2013., koji pruža pravni okvir za podršku aktivnostima neformalnog obrazovanja za mlade. Finansijska pravila programa određena su uredbom saveta (EC, Euratom) broj 1995/2006 iz decembra 2006., kao dopune finansijskoj odredbi broj 1605/2002 koja se odnosi na opšti budžet Evropskih zajednica.

Za program *Mladi u akciji* je takođe relevantna Uredba Evropske komisije (EC, Euratom) broj 1248/2006 iz avgusta 2006. godine, koja dopunjava uredbu broj 2342/2002 u kojoj su definisana detaljna pravila za primenu finansijske regulative EU.

Cilj programa je da odgovori na potrebe mladih ljudi na evropskom nivou, od njihovog detinjstva do adolescencije. On daje snažan doprinos sticanju ključnih kompetencija⁵ i stoga je glavni instrument u obezbeđivanju mogućnosti za neformalno i informalno učenje sa evropskom dimenzijom.

Sistem ključnih kompetencija za celoživotno učenje obuhvata **osam ključnih kompetencija**: učiti kako se uči; digitalna kompetencija; matematička kompetencija; komunikacija na maternjem jeziku; komunikacija na stranim jezicima; interkulturalna, interpersonalna, društvena i građanska kompetencija; kulturno izražavanje; preduzetništvo.

Program doprinosi primeni revidirane Lisabonske strategije i Evropskog omladinskog pakta (*European Youth Pact*). Program je važan instrument za osnaživanje aktivnog građanstva, kao i podrška okviru evropske saradnje na polju mladih⁶.

Sveobuhvatni ciljevi pomenuti u pravnom osnovu programa *Mladi u akciji* su sledeći:

- Promovisanje aktivnog građanstva mladih uopšte i njihovog evropskog građanstva;
 - Razvoj solidarnosti i promovisanje tolerancije među mladim ljudima u cilju podupiranja/negovanja socijalne kohezije u Evropskoj uniji;
-

⁴ OJ L 327 od 24. novembra 2006. str 30-44.

⁵ Više o *Youthpass-u* (mehanizam za validaciju i prepoznavanje ishoda neformalnog učenja u programu „Mladi u akciji”) i Ključnim kompetencijama na <http://www.youthpass.eu/en/youthpass/>

⁶ Rezolucija Saveta (2002/C 168/02) od 27. juna 2002. što se tiče okvira Evropske saradnje na polju mladih OJ C 168 od 13/7/2002, str. 2-5.

- Negovanje uzajamnog razumevanja između mladih ljudi u različitim zemljama;
 - Doprinos razvoju kvaliteta sistemâ podrške za omladinske aktivnosti i sposobnosti organizacija civilnog društva na polju omladine;
 - Promocija evropske saradnje na polju omladine.
-

U realizaciji programa, Evropska komisija se vodi stalnim (generalnim) i godišnjim (specifičnim) prioritetima.

Stalni prioriteti programa *Mladi u akciji*

1. Evropsko pravo građanstva:

Učiniti mlade ljude svesnima da su oni građani Evrope je prioritet programa *Mladi u akciji*. Cilj je da se mladi ljudi ohrabre da razmišljaju o evropskim temama, uključujući evropsko pravo građanstva, i da se uključe u diskusiju o konstrukciji i budućnosti Evropske unije.

U tom smislu, projekti finansirani u okviru programa *Mladi u akciji* treba da imaju jaku evropsku dimenziju i da stimulišu održavanje i nastajanje evropskog društva i njegovih vrednosti.

2. Učešće mladih:

Glavni prioritet programa *Mladi u akciji* je učešće mladih ljudi u demokratskom životu. Sveobuhvatni cilj je da se mladi ljudi ohrabre da budu aktivni građani. Ovaj cilj ima tri dimenzije, koje se oslanjaju na rezoluciju Evropskog saveta o zajedničkim ciljevima, učešću i informacijama za mlade ljude⁷:

- povećanje učešća mladih ljudi u civilnom životu njihove zajednice,
 - povećanje učešća mladih ljudi u sistemu predstavljanja demokratije,
 - veća podrška za različite oblike učenja o učešću.
-

Projekti finansirani u okviru programa *Mladi u akciji* treba da reflektuju ove tri dimenzije, koristeći princip učešća kao pedagoški princip za implementaciju projekta. Drugim rečima, mladi ljudi moraju biti konsultovani i biti deo procesa odlučivanja u okviru svojih projekata. Takođe, ovaj program ohrabruje mlade ljude da se uključe u projekte koji će imati pozitivan uticaj na razvoj njihovih lokalnih zajednica.

3. Kulturna raznolikost:

Poštovanje kulturnih raznolikosti, zajedno sa borbom protiv rasizma i ksenofobije, su prioriteti programa *Mladi u akciji*. Omogućujući zajedničke aktivnosti mladih ljudi različitih kulturnih, etničkih i religioznih pozadina, program teži da razvije interkulturalno učenje mladih ljudi.

Što se tiče razvoja i implementacije projekata, to znači da mladi ljudi koji učestvuju u projektu treba da postanu svesni njegove interkulturalne dimenzije.

⁷ Rezolucija Saveta (2003/C 295/04) od 25. novembra 2003, OJ C 295 od 5.12.2003, pp. 6-8.

4. Inkluzija mladih sa smanjenim mogućnostima:

Važan prioritet za Evropsku komisiju jeste da dâ pristup programu *Mladi u akciji* svim mladim ljudima, uključujući i mlade sa smanjenim mogućnostima.

Neke od situacija/prepreka koje onemogućuju efektivan pristup mladima formalnom i/ili neformalnom obrazovanju, transnacionalnoj mobilnosti i učešću, aktivnom građanstvu, osnaživanju i inkluziji u društvo uopšte su:

- Sociološke (mladi koji se suočavaju sa diskriminacijom na osnovu etničke, religiozne, rasne pripadnosti, seksualne orijentacije, invaliditeta; (bivši) uživaoci zabranjenih supstanci, (bivši) maloletni delikventi; siročad itd.);
- Ekonomske (mladi sa niskim primanjima i standardom; dugoročno nezaposleni ili siromašni; beskućnici);
- Mladi sa invaliditetom; (hendikepom)
- Teškoće u obrazovanju (mladi koji napuste školu, koji imaju loše rezultate u školi, mladi koji imaju problema pri učenju itd.);
- Kulturne razlike (mladi imigranti ili izbeglice, pripadnici manjina itd.);
- Zdravstveni problemi (mladi sa hroničnim bolestima, ozbiljnim oboljenjima ili psihijatrijskim stanjima ili problemima sa mentalnim zdravljem);
- Geografske prepreke (mladi iz ruralnih sredina ili nerazvijenih područja, iz gradskih problematičnih sredina itd.).

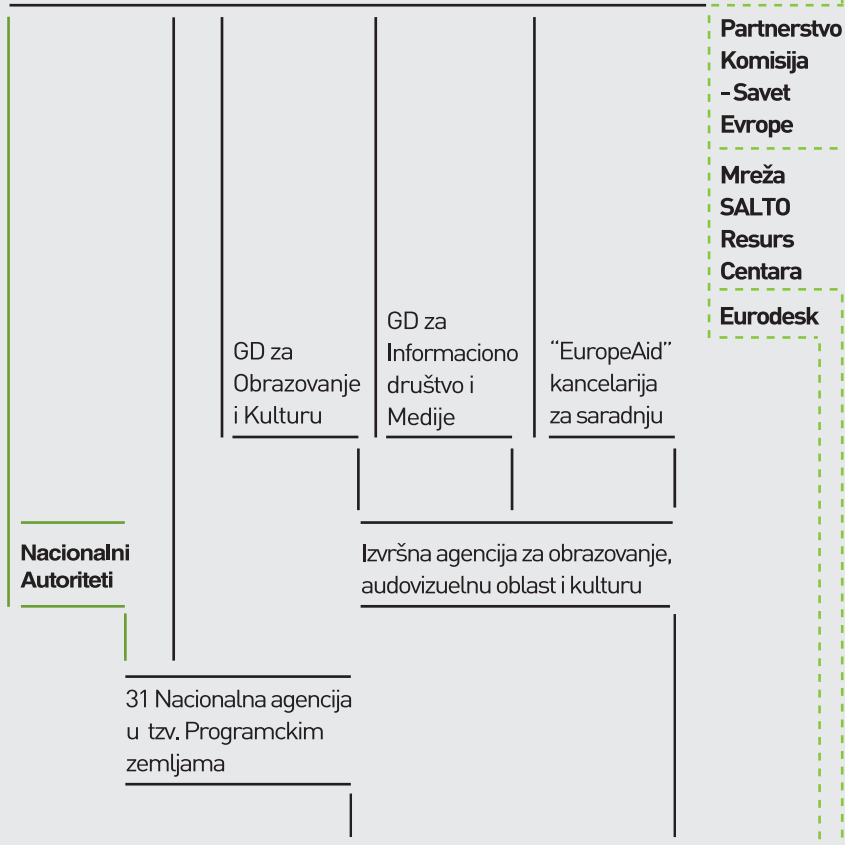
Omladinske grupe i organizacije treba da preduzmu mere za izbegavanje isključivanja posebnih ciljnih grupa. *Program Mladi* u akciji je program za sve, te stoga treba uložiti trud za uključivanje mladih sa smanjenim mogućnostima.

Neke od najznačajnijih karakteristika programa *Mladi u akciji* su:

- Neformalno učenje;
- *YouthPass* (sertifikat koji omogućuje mladima koji su učestvovali na nekom od projekata u okviru programa da se prepoznaju i priznaju veštine i znanja koja su stekli tokom aktivnosti);
- Vidljivost programa i diseminacija rezultata;
- Antidiskriminatornost;
- Jednakost među polovima;
- Zaštita i sigurnost učesnika;
- Multilingvizam.

**ORGANI-
ZACIONA
STRUKTURA I
FUNKCIONISANJE
PROGRAMA
*MLADI U AKCIJI***

EVROPSKA KOMISIJA

KORISNICI

Evropska komisija

Evropska komisija (u daljem tekstu komisija) je odgovorna za vođenje programa *Mladi u akciji*. Ona upravlja budžetom i postavlja prioritete, ciljeve i kriterijume programa u toku rada. Osim toga, ona vodi i nadgleda generalnu implementaciju, nastavak i evaluaciju programa, na evropskom nivou.

Drugi ključni zadatak Evropske komisije je supervizija i koordinacija *nacionalnih agencija*. Nacionalne agencije su uspostavljene od strane nacionalnih autoriteta u čijim su nadležnostima pitanja omladine u svakoj programskoj zemlji. Komisija usko saraduje sa nacionalnim agencijama i nadgleda njihove aktivnosti. Nacionalne agencije su vezane za komisiju godišnjim ugovorom (koji se zasniva na planu rada) i odgovorne su za implementaciju programa na nacionalnom nivou.

Komisija delegira Izvršnoj agenciji za obrazovanje, audiovizuelnu oblast i kulturu (EACEA) menadžment centralizovanih projekata. Odnosno u zemljama u kojima nije formirana nacionalna agencija, Delegacija Evropske unije zadržava odgovornosti za upravljanje programom, pa organizacije iz tih zemalja predloge projekata podnose Izvršnoj agenciji, koja kasnije i administrira te projekte.

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu oblast i kulturu (Izvršna agencija)

Izvršna agencija za obrazovanje, audiovizuelnu oblast i kulturu (*The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency-EACEA*) je osnovana odlukom Evropske komisije 14. januara 2005. godine odlukom broj 2005/56/EC, a postala je potpuno

operativna 1. januara 2006. Ona funkcioniše pod supervizijom tri generalna direktorata (*Parent General Directorates*): GD za obrazovanje i kulturu (DG Education and Culture), GD za informaciono društvo i medije (DG Information Society and Media) i *EuropeAid* kancelarije za saradnju (The EuropeAid Cooperation Office).

Izvršna agencija je odgovorna za menadžment delova EU programa u oblasti obrazovanja, kulture i audiovizuelnoj oblasti i to:

- Obrazovanje i trening (*Lifelong Learning Programme-Eurydice, Erasmus Mundus, External Cooperation*);
 - Omladina (program *Mladi u akciji*);
 - Kultura (program *Kultura 2007.-2013.*);
 - Civilno društvo i bratimljenje gradova (program *Evropa za građane*);
 - Mediji (program *Mediji 2007.*).
-

U delu nadležnosti koji se tiče mladih, ona je odgovorna za ceo projektni ciklus centralizovanih projekata, od analiziranja predloga projekata do monitoringa projekata. Agencija je takođe odgovorna za objavljivanje specifičnih konkursa, tzv. *large scale* konkursa.

Izvršna agencija obezbeđuje podršku kroz svoj omladinski info pult (*Helpdesk*) za postizanje visokog kvaliteta na projektima i tehničku podršku svim akterima na panevropskim i međunarodnim omladinskim projektima, sa akcentom na aktere u čijim zemljama ne postoje *nacionalne agencije* (Jugoistočna Evropa, Istočna Evropa i Kavkaz, Mediteranske zemlje, Latinoamerika itd.).

Najznačajniji zadaci omladinskog info pulta su da odgovara na specifične zahteve i pitanja promotera programa, organizacija i učesnika, da pomaže u procesu izdavanja viza i pruža pomoć u rešavanju kriznih situacija na projektima, sa posebnim na Evropsku volontersku službu (EVS). Izvršna agencija je odgovorna za obezbeđivanje osiguranja svim volonterima i za menadžment finansiranja Eurodeska, struktura bivših EVS volontera i Euro-Med omladinske platforme.

Nacionalne agencije (NA)

Kako će o nacionalnoj agenciji biti više reči kasnije u tekstu, na ovom mestu ćemo samo navesti nekoliko važnih informacija o agenciji kao delu strukture za realizaciju programa *Mladi u akciji*.

Implementacija programa *Mladi u akciji* je u glavnom decentralizovana. Svaka programska zemlja je imenovala nacionalnu agenciju koja promovise i implementira program na nacionalnom nivou i predstavljaju vezu između Evropske komisije sa jedne i učesnika na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou sa druge strane.

Zadaci nacionalne agencije su da:

- Sakupi i obezbedi relevantne informacije o programu *Mladi u akciji*;
 - Upravlja transparentnim i pravičnim procesom selekcije projekata za finansiranje na decentralizovanom nivou;
 - Obezbedi efektivnu i efikasnu administraciju;
 - Traži saradnju sa eksternim telima kako bi pomogla u implementaciji programa;
 - Evaluira i nadgleda implementaciju programa;
-

- Obezbedi podršku aplikantima i promoterima tokom celog životnog ciklusa projekta;
 - Izgradi funkcionalnu mrežu sa ostalim nacionalnim agencijama i komisijom;
 - Unapredi vidljivost programa;
 - Promoviše diseminaciju i korišćenje rezultata programa na nacionalnom nivou.
-

Dodatno, nacionalne agencije imaju važnu ulogu kao posrednička struktura u razvoju omladinskog rada – omogućavanjem prilike da korisnici podele svoja iskustva, obezbeđivanjem treninga, promovisanjem vrednosti (poput socijalne inkluzije, kulturne različitosti i aktivnog građanstva), podsticanjem prepoznavanja neformalnog obrazovanja, podrškom formalnih omladinskih struktura (poput omladinskog saveta).

Ostale strukture (strukture podrške Programu)

a. SALTO resurs centri (*Support for Advanced Learning and Training Opportunities*)

Cilj SALTO resurs centara je da pomognu unapređenje projekata finansiranih kroz program. Oni pružaju resurse, informacije i treninge u različitim oblastima za nacionalne agencije i druge aktere koji su uključeni u omladinski rad. Jedan od osnovnih zadataka je i podrška prepoznavanju neformalnog obrazovanja.

Njihov rad uključuje:

- Organizaciju trening kurseva, studijskih poseta i aktivnosti za izgradnju partnerstava;
- Razvoj i sakupljanje metoda i alati u oblasti treninga i omladinskog rada;
- Evropski trening kalendara – internet baze trening aktivnosti u Evropi;
- Izdavanje korisnih publikacija za omladinske radnike, trenere i druge učesnike u programu;
- Pružanje svežih informacija o omladinskom radu na evropskom nivou;
- Baza trenera i stručnjaka aktivnih na polju mladih i na polju treninga u Evropi;
- Koordinacija „Youthpass“-a – sertifikata za učešće mladih na aktivnostima programa.

REGIONALNI SALTO RESURS CENTRI (RC)

SALTO RC

za Jugoistočnu Evropu (Slovenija). Podrška saradnji među programskim i susedskim partnerskim zemljama Jugoistočne Evrope u okviru programa.

SALTO RC

Euro-Med (Francuska). Podrška saradnji među programskim i Mediteranskim partnerskim zemljama (MEDA) u okviru programa, kao i identifikacija i promocija primera dobre prakse u okviru te saradnje.

SALTO RC

za Istočnu Evropu i Kavkaz (Poljska). Podrška saradnji među programskim i susedskim partnerskim zemljama Istočne Evrope i Kavkaza u okviru programa.

TEMATSKI SALTO RESURS CENTRI (RC)

SALTO RC

za kulturnu raznolikost (V. Britanija). Pruža treninge, resurse i podršku koja se odnosi na pitanja identiteta, vere, etniciteta itd., sa posebnim naglaskom na interkulturalnom učenju.

SALTO

trening i saradnja **RC** (Nemačka). Podržava razvoj kvaliteta u trening strategijama i kursevima, i saraduje sa evropskim trening institucijama i trenerima u oblasti obuke i kvaliteta. Koordinira razvoj i primenu „Youthpass“-a.

SALTO RC

za inkluziju (Belgija/Flamanska NA). Razvija treninge na temu inkluzije, publikacije i resurse za internacionalni omladinski rad sa mladima iz ranjivih grupa kako bi im se omogućilo/povećalo učešće u programu.

SALTO RC

participacija (Belgija/Francuska NA). Bavi se oblikovanjem prostora za razmenu praksi i ideja, koje mladima i omladinskim radnicima omogućavaju razvoj kvalitetnih participativnih projekata.

SALTO RC

za informisanje (Švedska i Mađarska). Razvija i podstiče komunikaciju i razmenu informacija među nacionalnim agencijama i drugim resurs centrima.

b. Eurodesk mreža

Mreža Eurodesk nudi opšte informacije na polju mladih i pomaže širenju informacija o programu.

Nacionalni Eurodesk partneri nude široku paletu informativnih usluga na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, poput: besplatnog odgovaranja na pitanja – putem telefona, u kancelariji, elektronskom poštom, faksom itd.; savetovanja i pomoći zainteresovanima; priprema publikacija i ostalih resursa; internet pristupa evropskim informacijama; informacija o događajima, seminarima, konferencijama; usavršavanja i podrške. Eurodesk je mreža koja je pod ingerencijom Saveta Evrope (partnerstvo) na polju omladinske politike, istraživanja na polju mladih i omladinskog rada, pruža okvir za jačanje sinergije ove dve institucije, kao i razvijanje koherentne strategije na polju mladih.

c. Partnerstvo Evropska Komisija-Savet Evrope

Partnerstvo između Evropske Komisije i Saveta Evrope (partnerstvo) na polju omladinske politike, istraživanja na polju mladih i omladinskog rada pruža okvir za jačanje sinergije ove dve institucije, kao i da se razvije koherentna strategija na polju mladih. Sekretarijat partnerstva se nalazi u Strazburu.

Osnovne aktivnosti partnerstva su trening kursevi, seminari i sastanci mreža, koji okupljaju omladinske radnike, omladinske lidere, trenere, istraživače, donosiocice odluka, eksperte itd.

Glavni fokus ovih aktivnosti je: evropsko građanstvo i obrazovanje iz oblasti ljudskih prava; interkulturalni dijalog i saradnja; kvalitet u omladinskom radu i treningu; prepoznavanje i vidljivost omladinskog rada; razvoj omladinske politike; promocija razumevanja i poštovanja kulturne različitosti.

Rezultate svog rada partnerstvo širi kroz trening module, internet prezentaciju i publikacije poput poznatih *T-kit*-a (tematskih priručnika).

STRUKTURA PROGRAMA MLADI U AKCIJI

MLADI U AKCIJI

<p>Akcija 1 Mladi za Evropu</p> <p>Pod-akcija 1.1 Omladinske razmene</p> <p>Pod-akcija 1.2 Omladinske inicijative</p> <p>Pod-akcija 1.3 Projekti mladih za demokratiju</p> <p>Temtsko Umrežavanje Specijalni godišnji konkursi</p>	<p>Akcija 2 Evropska volonterska služba</p>	<p>Akcija 3 Mladi u svetu</p> <p>Pod-akcija 3.1 Saradnja sa susedskim partnerskim državama EU</p> <p>Pod-akcija 3.2 Saradnja sa ostalim državama sveta</p>	<p>Akcija 4 Sistemi podrške na polju omladine</p> <p>Pod-akcija 4.1 Podrška organizacijama aktivnim na evropskom nivou na polju omladine</p> <p>Pod-akcija 4.2 Podrška evropskom omladinskom forumu</p> <p>Pod-akcija 4.3 Trening i umrežavanje onih koji su aktivni u omladinskom radu i omladinskim organizacijama</p> <p>Pod-akcija 4.4 Projekti za ohrabrenje inovacije i kvaliteta</p> <p>Pod-akcija 4.5 Informativne aktivnosti za mlade i one koji su aktivni u omladinskom radu i omladinskim organizacijama</p> <p>Pod-akcija 4.6 Partnerstva</p> <p>Pod-akcija 4.7 Podrška strukturama programa</p> <p>Pod-akcija 4.8 Dodavanje vrednosti programu</p>	<p>Akcija 5 Podrške evropskoj saradnji na polju omladine</p> <p>Pod-akcija 5.1 Sastanci mladih i onih koji su odgovorni za omladinsku politiku</p> <p>Pod-akcija 5.2 Potpora aktivnostima za bolje poznavanje područja omladine</p> <p>Pod-akcija 5.3 Saradnja sa međunarodnim organizacijama</p>
---	--	---	---	---

Slika 2. Akcije Programa *Mladi u akciji*

NACIONALNA AGENCIJA ZA MLADE KAO NOSILAC PROGRAMA NA NACIONALNOM NIVOU

Iako je u prethodnom tekstu bila navedena uloga *nacionalne agencije* u programu, njeno osnivanje je veoma bitan korak za svaku zemlju, te će ovoj temi biti posvećeno posebno poglavlje.

Pravni osnov za učešće zemalja članica EU, zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za EU u programu zajednica u oblasti omladine je odluka parlamenta i saveta. Ova odluka definiše ciljeve programa i mesto programa u filozofiji akcija zajednice uopšte, definiše tipove projekata i profile potencijalnih učesnika, osnovne odgovornosti aktera programa (Evropske komisije, nacionalnih autoriteta i nacionalnih agencija), određuje trajanje programa i ukupan iznos fondova koji su na raspolaganju tokom celog trajanja programa.

**EVROPSKA
KOMISIJA**

**NACIONALNI
AUTORITETI**

**NACIONALNA
AGENCIJA**

Operativni i ugovorni
odnosi

Ugovorni odnos
decentralizovanih
fondova _____

Radni
odnosi - - - - -

Odnosi donosioca
odluka _____

**druge
nacionalne
agencije**

Slika 3. Šematski prikaz odnosa glavnih aktera Programa⁸

Zakonske odredbe koje se tiču odgovornosti Evropske komisije, nacionalnih autoriteta i nacionalnih agencija (*Provisions*) definišu okvir za implementaciju programa kroz nacionalne agencije i odgovornosti Evropske komisije i nacionalnih autoriteta (vlasti).

⁸ Izvor: Janez Škulj, direktor NA Slovenije; seminar „Uspostavljanje i funkcionisanje Nacionalnih Agencija“, Ljubljana, 2006.

Saradnja između EK i zemalja članica na polju implementacije programa

- je operacionalizovana kroz Programski komitet (*Programme Committee*). Programski komitet se sastoji od predstavnika zemalja koje učestvuju u programu, a njime predsedava Evropska komisija.

Ovaj komitet mora da da (pozitivno) mišljenje o stvarima koje se tiču implementacije programa kao što su vodič, program rada komisije (prioriteti i aktivnosti), uslovi konkurisanja i alokacija finansijskih sredstava među zemljama članicama programa.

Nacionalni autoriteti uspostavljaju direktan administrativni i ugovorni odnos sa nacionalnom agencijom (*vis-à-vis*) koji se tiče operativnih procedura kako bi se obezbedila efikasna i efektivna implementacija Programa na nacionalnom nivou.

Evropska komisija zaključuje sa NA obnovljiv operativni ugovor (*operational agreement*) koji definiše godišnji i višegodišnji program rada i budžet za ceo period validnosti ugovora.

Odgovornosti nacionalnih autoriteta:

- da imenuju nacionalnu agenciju;
 - da uspostave ugovorne odnose sa NA;
 - da uspostave sistem kontrole i monitoringa funkcionisanja NA;
 - da odobre predlog programa rada NA;
 - da obezbede deo operativnih troškova za funkcionisanje NA (50%) i da ih stave na raspolaganje NA u roku od 60 dana od dobijanja operativnog ugovora od EK;
 - da uspostave NA, procedure i mere za selekciju projekta (uključujući i mere za sprečavanje sukoba interesa).
-

Nacionalni programski odbor

- je savetodavno telo čiji je osnovni zadatak da daje mišljenje o nacionalnim prioritetima programa. Obično je sastavljen od predstavnika različitih ministarstava, omladinskih saveta, omladinskih klubova, lokalnih vlasti itd.

Selekcijski odbor

- telo koje shodno svojim ingerencijama vrši selekciju projekata. Sastavljeno je obično od predstavnika:

- kancelarije/ministarstva za mlade,
- nacionalnog omladinskog saveta,
- lokalnih omladinskih saveta,
- omladinskih centara,
- asocijacija lokalnih zajednica itd.

Nacionalnoj agenciji nije dozvoljeno članstvo ni u kakvim organizacijama, kao ni zavisnost od nekog spoljnog tela.

Odgovornosti Evropske komisije:

- da prihvati imenovanje nacionalne agencije,
 - da odredi kvote za pojedine zemlje članice za decentralizovane akcije,
 - da zaključi sa NA operativnog ugovora,
 - da zaključi sa NA ugovor o decentralizovanim akcijama – koji se odnosi na menadžment fondova koji su dodeljeni projektima,
 - da obezbedi finansijski doprinos operativnim troškovima NA (50% odobrenog budžeta),
 - da objavi Vodič kroz program (*Programme Guide*),
 - da objavi uslove za konkurisanje i ciljeve, kojima se treba voditi u programu rada NA,
 - da definiše pravila za selekciju projekata,
 - da vrši monitoring i kontrolu implementacije programa na nivou NA i/ili na nivou korisnika.
-

Minimalni kriterijumi za Nacionalnu agenciju u okviru programa „Mladi u akciji“:

Nacionalna agencija je struktura koja implementira program. Ona upravlja decentralizovanim fondovima, kao finansijski posrednik između komisije i nacionalnih autoriteta i krajnjih korisnika (selekcija projekata, kontraktualizacija, monitoring i zaključivanje).

Za kvalitetnu implementaciju programa je veoma važna nezavisnost NA, jasna strategija ko i za šta koristi finansijska sredstva (posebna pažnja treba se posvetiti sprečavanju sukoba interesa), kao i realistična procena kapaciteta potencijalnih korisnika.

Telo koje je imenovano kao NA mora:

- da bude pravno lice (sem ako je NA npr. deo nekog ministarstva);
 - da ima infrastrukturu koja omogućava laku komunikaciju sa širokim spektrom potencijalnih korisnika, drugim NA i Evropskom komisijom;
 - da administrativno funkcioniše tako da svoje zadatke ispunjava korektno i da izbegava bilo kakav konflikt interesa (npr. da ne sme da primi bilo kakva finansijska sredstva programa zajednica za menadžment sredstava za čiju je distribuciju sama odgovorna);
 - da bude u stanju da primenjuje pravila za upravljanje fondovima i uslovima iz ugovora;
 - da ima finansijski i menadžerski kapacitet koji je proporcionalan fondovima zajednice koji su joj dodeljeni. NA bi trebalo da bude u stanju da funkcioniše u punom kapacitetu u prvoj polovini godine (bez ikakvog prihoda od EK), kao i da ima rezerve da pokrije preostalih 10% ukupnog budžeta u naredne 3-4 godine;
 - da ima osoblje koje je kvalifikovano za administrativni rad u međunarodnom okruženju (znanje jezika, menadžmenta, kompjuterske veštine kao i znanje iz oblasti omladine).
-

Osnovni zadaci NA se mogu podeliti u dve grupe:

Podrška tokom životnog ciklusa projekta:

- a. organizacija i objavljivanje konkursa za projekte;
 - b. organizacija procesa selekcije projekata;
 - c. administrativni, finansijski i ugovorni menadžment decentralizovanih akcija (izdavanje ugovora; finansijski menadžment, monitoring i zaključivanje ugovora; kontrola troškova/revizija; menadžment fondova; procesiranje podataka i pohranjivanje podataka vezanih za projekte u zajednički informacijski sistem).
-

Horizontalne aktivnosti podrške:

- a. informativne i konsultantske aktivnosti, širenje rezultata;
 - b. monitoring i evaluacija;
 - c. kooperacija i povezivanje;
 - d. zajednički informacijski sistem.
-

Učešće zemalja zapadnog Balkana u programu:

Pravni osnov za učešće zemalja zapadnog Balkana čine sledeći dokumenti: Deklaracija iz Soluna (2003), Sporazumi o asocijaciji i pridruživanju, kao i dodatni protokoli (po potrebi – memorandumima o razumevanju).

Odlukom Saveta o stabilizaciji i pridruživanju, pripremne mere (ugovor sa Evropskom komisijom) mogu da počnu.

Uslovi za mogućnost punopravnog korišćenja programa u programu su:

- sposobnost zemlje da ustanovi odgovarajuću nacionalnu strukturu;
 - da prihvati pravila implementacije pravila koja su ustanovljena od strane EK;
 - da plati tzv. „ulaznicu“ (*entry ticket*);
 - da se složi sa finansijskim doprinosom (kvotom) za opšti budžet zajednica.
-

„Ulaznica“ će pokriti deo operativnih troškova, finansijska sredstva za decentralizovani menadžment, kao i deo centralizovanih fondova i plaćanje usluga komisije (u smislu menadžmenta programa *Mladi u akciji* i koordinacije centralizovanih akcija).

Pripreme mere za učešće u programu obuhvataju:

- imenovanje/uspostavljanje strukture;
- opremu i komunikacijsku infrastrukturu;
- regrutaciju i trening osnovnog osoblja;
- uspostavljanje procedura funkcionisanja i poboljšanje informacijskih kanala ka ciljnim grupama;
- promociju programa i trening potencijalnih korisnika.

UČEŠĆE BALKANA U PROGRAMU

1995.

Zemlje
Zapadnog
Balkana
su se prvi put
uključile
u ove programe

2000.

Program Omladina
se širi na sve zemlje
Zapadnog Balkana –
organizacije Jugoistočne
Evrope učestvuju
samo kao partneri

2001.

Osnivanje
SALTO
-YOUTH
resurs centra za
Jugoistočnu Evropu

**Od
2002.**

TRENINZI I
SEMINARI

**2003.
/2004.**

šest praksu SALTO-u
za Jugoistočnu Evropu,
u Ljubljani za mlade sa
Balkana

2004.

Seminar za
razvoj strategije
za program
OMLADINA
u Jugoistočnoj Evropi

**Tokom
2004.**

NACIONALNI
SASTANCI

**Novembar
2004.**

regionalni zaključni
sastanak (glavni rezultat
Kontakt tačke)

2005.

selekcija i trening
12 Kontakt tačaka
(KT) na Balkanu.
Od oktobra 2005.
funkcionalne KT
(Danas šest KT)

**Od juna
2006.**

akreditacija organizacija
koje primaju volontere

2006.

EACEA
i mogućnost direktnog
prijavlivanja projekata
za Zapadni Balkan

2008.

osnovana NA
u Hrvatskoj
(Agencija za mobilnosti
programe EU), za MuA
potpuno operativna 2011.

PODACI KOJI POKAZUJU U KOJOJ MERI SU ORGANIZACIJE SA BALKANA KORISTILE PROGRAM:

2000.-2003.

oko **300** projekata sa preko
7000 učesnika, od toga
40% iz Jugoistočne Evrope.
60% projekata se održalo na
Balkanu.

2003.

104 odobrena projekta
sa **2410** učesnika:
43 razmene,
32 EVS,
29 treninzi i seminari.

2004.

52 EVS-a sa
68 volontera
(**38** primljeno na
Balkanu i **30** u EU).

2009.

samo na centralizovanom
nivou odobreno **111**
projekata čiji su nosioci
organizacije sa Balkana.

HRVATSKA
26750,8 €
1%

ALBANIJA
183746 €
9%

**UNMIK
KOSOVO**
19350 €
1%

SRBIJA
640923 € 29%

**UČEŠĆE
ZEMALJA
ZAPADNOG
BALKANA
U 2009.**

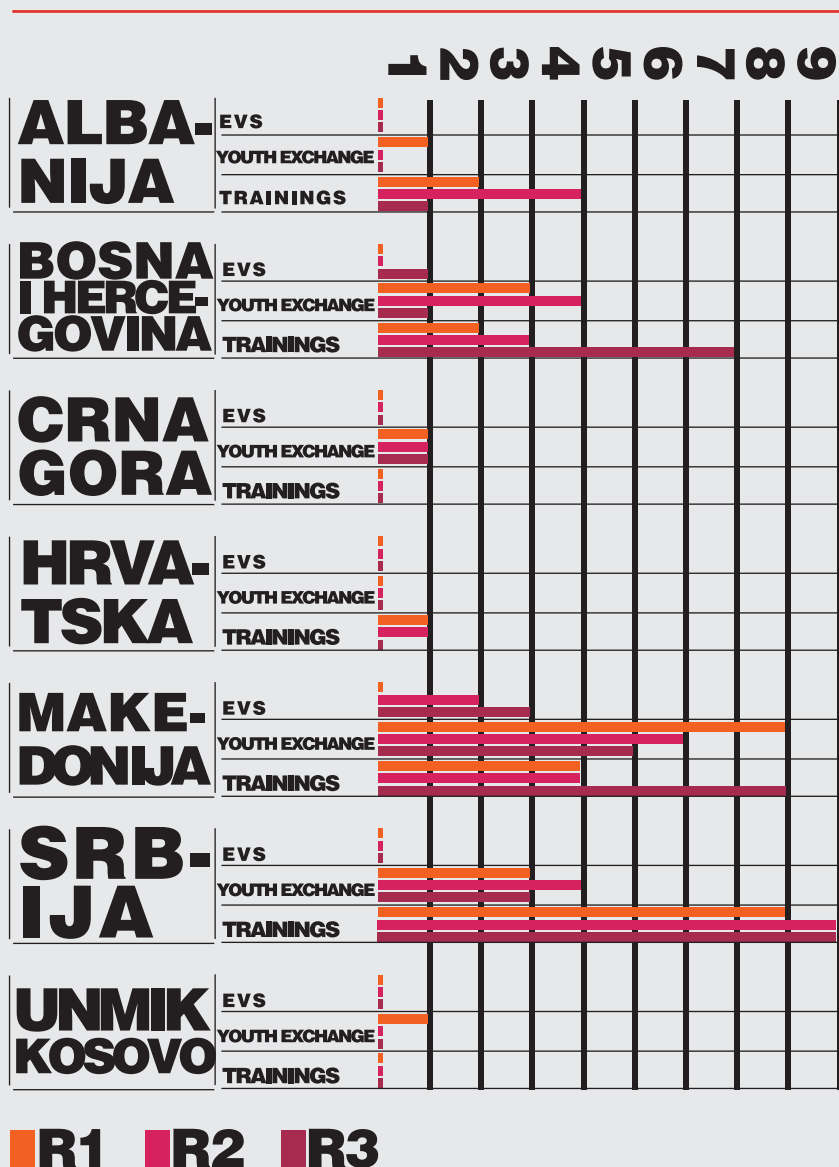
**CRNA
GORA**
68313,5 €
3%

**BOSNA
I HERCE-
GOVINA**
418309,83 €
19%

MAKEDONIJA
839653,2 € 38%

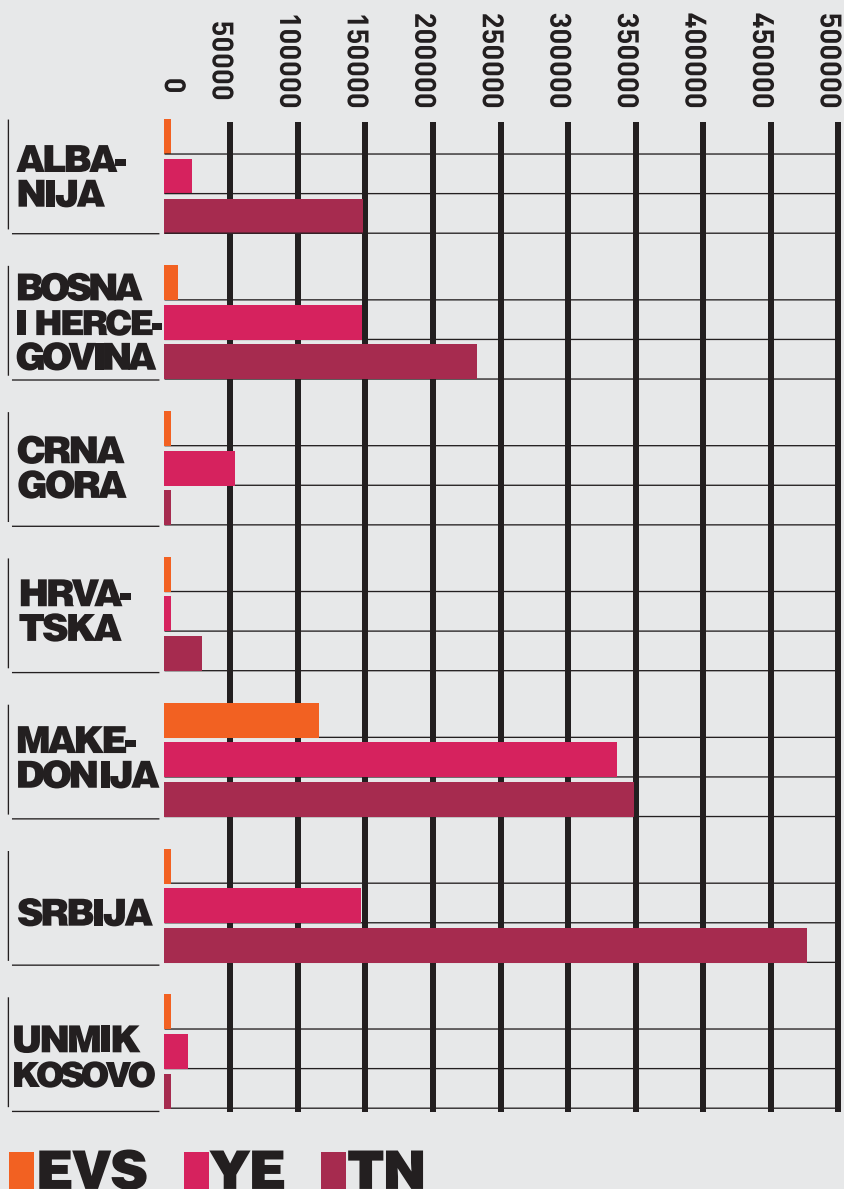
U K U P N O
2.197.046,33 €

BROJ I VRSTA ODOBRENIH PROJEKATA U 2009. PO ZEMLJAMA I PRIJAVNIM ROKOVIMA

Slika 5. Broj i vrsta odobrenih projekata u 2009. za zemlje Zapadnog Balkana u tri prijavna roka.

ODOBRENA SREDSTVA PO AKCIJAMA U 2009.

Slika 6. Odobrena sredstva po akcijama u 2009.

MAKEDONIJA 33 - 28%

5
4%
ALBANIA

15
13%
HRVATSKA

BROJ
AKREDITOVANIH
ORGANIZACIJA
ZA SLANJE/
PRIMANJE
VOLOINTERA I
KOORDINACIJU
PROJEKATA
EVROPSKOG
VOLOINTERSKOG
SERVISA

27
23%
BOSNA
I HERCE-
GOVINA

5
4%
CRNA
GORA

SRBIJA 34 - 28%

UKUPNO 119

Slika 7. Broj akreditovanih organizacija za slanje/primanje volontera i koordinaciju projekata Evropskog volonterskog servisa

INICIJATIVA ZA ZAGOVARANJE ZA OSNIVANJE NACIONALNE AGENCIJE ZA MLADE U SRBIJI

Zašto program „Mladi u akciji“?

15. Novembra 2006., Evropski parlament i Savet ministara su usvojili odluku No 1719/2006 /EC, koja uspostavlja program *Mladi u akciji* za period 2007. - 2013. Kao što je već navedeno u prethodnom tekstu, *Mladi u akciji* je program Evropske unije za mlade ljude od 13 do 30 godina i to je jedan od zvaničnih instrumenata za implementaciju evropske omladinske politike na evropskom nivou.

U ovom trenutku, Srbija u ograničenoj meri učestvuje u samo dve akcije programa: akcija 2 - Evropski volonterski servis i akcija 3.1 - Saradnja sa partnerskim zemljama (omladinske razmene i treninzi i umrežavanje). Od 2006. godine, projektne aplikacije iz Srbije se šalju na centralizovan nivo u Izvršnu agenciju za obrazovanje, audio-vizuelnu oblast i kulturu, čije je sedište u Briselu. Ova agencija administira projekte počevši od selekcije aplikacija, pa sve do praćenja realizacije odobrenih projekata na lokalnu.

Na centralizovanom nivou je registrovan ne samo veliki porast broja aplikacija koje dolaze iz Srbije, već i veliki porast broja odobrenih projekata - stopa uspeha je 45%. To ukazuje na činjenicu da su organizacije i mladi iz Srbije prepoznali značaj i mogućnosti koje im nudi program *Mladi u akciji*, kao i da postoji potreba i rastuće interesovanje za korišćenje ovog programa.

U trenutku kada se Srbija približava dobijanju statusa kandidata za članstvo u Evropskoj uniji i u trenutku kada se mladima iz Srbije (usled vizne liberalizacije) sve više otvara mogućnost učešća u evropskim programima za mlade, uspostavljanje nacionalnih mehanizama za punopravno učešće Srbije u programima Evropske unije namenjenim mladima, sve više dobija na važnosti. Ovaj proces postaje još značajniji kada se uzmu u obzir principi (dostupnost, saradnja, aktivno učešće mladih i interkulturalnost) i strateški ciljevi usvojene Nacionalne strategije za mlade⁹, kao i opredeljenje Vlade Republike Srbije za intenziviranje aktivnosti koje će doprineti evropskim integracijama.

Zašto Nacionalna agencija?

Srbija u ovom trenutku ne može u potpunosti da koristi mogućnosti programa *Mladi u akciji*, jer je preduslov za to kreiranje Nacionalne agencije za mlade (NAM). Nacionalna agencija se osniva od strane države koja želi punopravno da učestvuje u ovom programu, što joj omogućava da koristi sve finansijske i druge resurse koje on podrazumeva.

⁹ Npr. Specifični cilj: Razvijati otvoreni, delotvorni, efikasni i pravedni sistem formalnog i neformalnog obrazovanja koji je dostupan svim mladima i koji je u skladu sa svetskim trendovima u obrazovanju i kontekstom obrazovanja u Republici Srbiji, Nacionalna strategija za mlade NSM (2008) Vlada Republike Srbije

Nacionalna agencija upravlja dobijenim finansijskim sredstvima zemlje koja ju je osnovala i sredstvima Evropske unije, administrira odobrene projekte, te radi na vidljivosti programa u cilju uključivanja što većeg broja mladih.

Nacionalne agencije nemaju samo zemlje Evropske unije, već i sve one koje su prepoznale važnost ovog programa za mobilnost, neformalno obrazovanje, interkulturalno učenje i zapošljavanje mladih, kao što su npr. to u našem okruženju učinile Makedonija i Hrvatska. One su još 2008. god. pokrenule proces osnivanja svojih agencija.

Zašto Grupa „Hajde da...”?

U nedostatku Nacionalne agencije za program *Mladi u akciji* u Srbiji, Evropska komisija i SALTO resurs centar za Jugoistočnu Evropu Evropske komisije su 2005. godine započeli proces akreditacije organizacija sa Balkana, koje su nazvali *kontakt tačkama*, sa mandatom da pružaju podršku i izgrađuju kapacitete omladinskih organizacija iz svoje zemlje. Od početnih 12 kontakt tačaka trenutno postoji 6 kontakt tačaka za jugoistočnu Evropu. U Srbiji u ovom trenutku postoje 3 kontakt tačke: BalkanIDEA iz Novog Sada za (teritoriju Vojvodine), Grupa „Hajde da...” (za Beograd i okolinu) i Edukativni centar iz Kruševca (za ostali deo Srbije).

Od početka pa do danas, Grupa „Hajde da...” je u svakom reizboru dobijala podršku Evropske komisije. Zajedno sa drugim kontakt tačkama u Srbiji, uloga Grupe „Hajde da ...” je da poveća vidljivost i omogući lakši pristup ovom programu svim zainteresovanim mladima i omladinskim organizacijama, kao i da poveća broj i unapredi kvalitet predloga projekata koje stižu iz Republike Srbije.

Glavne aktivnosti Grupe „Hajde da...” kao kontakt tačke su: lokalni treninzi, specijalizovani treninzi (treninzi multiplikatora, upravljanja projektima i mentorska podrška), promotivne aktivnosti, štampa informativnog materijala i održavanje internet prezentacije.

U okviru aktivnosti kontakt tačke je napravljena prva internet prezentacija programa *Mladi u akciji* na srpskom jeziku: www.mladiuakciji.rs. Za više od godinu dana sajt je posećen više od 18.000 puta, posetioci su pregledali više od 60.000 strana i preuzeli više od 2.000 dokumenata (statistika prolaznosti projekta, Vodič za program, aplikacioni formulari za treninge, brošure, različiti vodiči i dr.) Više od 850 organizacija, lokalnih samouprava i pojedinaca iz Srbije upisalo je svoje informacije i pridružilo se mejling listi, kako bi primalo najaktuelnije informacije o programu. Ova internet prezentacija ima najveći broj poseta u odnosu na druge veb sajtove koji promovišu program *Mladi u akciji* u balkanskim zemljama (ne računajući zemlje koje imaju nacionalnu agenciju) i zbog uspeha inspirisao je kreiranje skoro identične prezentacije u BiH.

Pored informacija na internetu u toku 2009. godine u okviru kancelarije Grupe „Hajde da...” je kreiran mali informativni centar, čija je uloga da pruži podršku mladima i omogući pristup svim važnim podacima o EU programima za mlade (publikacije, brošure, aplikacione forme itd.). U okviru toga, omogućen je besplatan pristup internetu, radi pronalaženja partnera u EU, pomoć u popunjavanju aplikacija, besplatno štampanje važnih podataka itd. Ovakva vrsta podrške postoji od 2005. ali je značajno intenzivirana od 2008. godine kada je Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije počelo da podržava rad Grupe „Hajde da...” kao kontakt tačke. U periodu od 2008. do 2010. informativni centar je primio i odgovorio na preko 900 pitanja organizacija i institucija iz Srbije i iz EU. Pitanja su upućivana mejlom ili telefonom, a ticali su se pojašnjavanja informacija iz vodiča, popunjavanja projektne aplikacije, akreditacije za EVS, savetovanja u realizaciji projekta itd.

U periodu od 2008.-2010. je 395 direktnih učesnika (omladinske NVO, NVO koje se bave mladima, lokalne i regionalne omladinske kancelarije) prošlo obuke u organizacije Grupe „Hajde da...” vezano za program *Mladi u akciji*, u trajanju od jednog do sedam radnih dana, na teritoriji cele Srbije. Oko 6.500 indirektnih učesnika je učestvovalo u javnim događajima, konferencijama, turnirima, gde je materijal o programu *Mladi u akciji* bio deljen.

Primetan je veliki porast broja aplikacija koje dolaze iz Srbije - ukupno 200 dostavljenih projekata na centralizovanom nivou za period od 2007. do 2009. i veliki porast broja odobrenih projekata (omladinske razmene 66 projekata u 2007. godini - 103 projekta u 2009. godini; EVS 29 projekta u 2007. godini - 58 projekata u 2009. godini). Broj EVS akreditacija raste u Srbiji - trenutno oko 50 NVO akreditovano ili u procesu akreditacije od strane SALTO SEE kao domaćin, onaj koji šalje volontere i kao koordinatorska organizacija za EVS, dok je nekoliko godina ranije taj broj bio nekoliko puta manji.

Nove organizacije iz Srbije, tj. one koje do sada nisu koristile program, sada ga koriste (kroz direktno apliciranje, EVS akreditacije itd) pri čemu je važno naglasiti da se uključuju organizacije van većih regionalnih centara, što otvara više mogućnosti mladima iz manjih sredina i ruralnih krajeva Srbije da budu korisnici programa.

Grupa „Hajde da...” je kao kontakt tačka svojim dosadašnjim aktivnostima na različite načine potpomagala stvaranje uslova za kreiranje Nacionalne agencije za mlade u Srbiji: okupljanjem mreže saradnika u okviru programa *Mladi u akciji*, obukom organizacija, formiranjem trenerskog tima, osnivanjem internet prezentacije, upoznavajući sa programom i sada lobiranjem za osnivanje Nacionalne agencije za mlade u Srbiji.

Zašto ova inicijativa?

Trenutno Srbija nema nacionalnu agenciju. Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije uključilo je u svoj strateški plan osnivanje Nacionalne agencije za mlade¹⁰. Politička volja za to dakle postoji, ali zbog trenutne ekonomske krize i odlaganja kandidature Srbije, plan za osnivanje agencije je odložen. Iz tog razloga je temu osnivanja nacionalne agencije potrebno još jednom staviti na listu prioriteta vlade i medija. Ova inicijativa u formi zagovaranja za uspostavljanje agencije kao i za uspostavljanje zajedničkih standarda rada agencije upravo odgovara na te potrebe.

Cilj ove inicijative je da se omogući komunikacija između donosioca odluka, mladih, omladinskih NVO i lokalnih omladinskih kancelarija vezano za uspostavljanje i funkcionisanje NAM. Taj proces bi trebalo da pojasni elemente budućeg okvira i sastava agencije i postavi osnov za mehanizme participacije mladih i omladinskih organizacija u njenom radu. Pored toga, ova inicijativa rezultira u konkretnim koracima za uspostavljanje nacionalne agencije za mlade u Srbiji, koji će se zasnivati na pozitivnim iskustvima nacionalnih agencija koje su osnovane u poslednjih nekoliko godina. Medijska kampanja prati ovu inicijativu tokom različitih faza, sa ciljem da popularizuje ideju nacionalne agencije, kao i dobiti njenog osnivanja za mlade, civilni sektor i relevantne institucije u Srbiji.

Koje su aktivnosti?

Nakon pripremnih aktivnosti sa lokalnim partnerima i iz ministarstava, implementirana je prva aktivnost – osnivanje Foruma za uspostavljanje Nacionalne agencije za mlade u Republici Srbiji. Na konstitutivnom sastanku foruma su učestvovali mladi ljudi, omladinske NVO,

¹⁰ Specifičan cilj 4.1.5. Formirati programe podrške za ostvarivanje mobilnosti mladih
Mere : 4.1.5.1. Formirati Nacionalnu agenciju za mlade kao samostalni organ koji bi uspostavio partnerstvo sa Omladinskim programom Evropske Unije (Youth in action) i druga partnerstva sa relevantnim međunarodnim programima saradnje mladih; Nacionalna strategija za mlade NSM (2008) Vlada Republike Srbije

predstavnicima omladinskih kancelarija lokalne samouprave, predstavnicima Ministarstva za omladinu i sport, predstavnicima Kancelarije za evropske integracije Vlade Republike Srbije i ekspertima za program *Mladi u akciji* (konsultanti, trener...). Osnovna uloga foruma je da ponudi smernice vezane za sledeće pitanje: kako treba da izgleda nacionalna agencija za mlade (standardi, principi, saradnja sa civilnim sektorom)?

Jedna od prvih aktivnosti u procesu osnivanja foruma je bila realizacija konstitutivnog sastanka održanog 01.07.2010. godine, koji je imao za cilj sagledavanje broja organizacija i institucija zainteresovanih za uspostavljanje NAM, kao i usaglašavanje teksta deklaracije koja je obavezujući dokument za članove foruma na putu lobiranja za Nacionalnu agenciju za mlade u Srbiji.

U cilju nastavka procesa zagovaranja za osnivanje NAM u Srbiji, organizovana je međunarodna konferencija „Treba Nacionalna Agencija za Mlade!“ od 12. do 13. oktobra 2010. u Beogradu. Konferencije je trajala dva dana i okupila je oko 40 učesnika: predstavnike nacionalnih agencija iz susednih i zemalja Evropske unije (Hrvatske, Austrije i Belgije), predstavnice Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije i Kabineta potpredsednika Vlade Republike Srbije (tima za smanjenje siromaštva), predstavnike/ce omladinskih organizacija iz Srbije, predstavnike/ce omladinskih kancelarija pri lokalnoj samoupravi itd. Na konferenciji je predstavljena finalna verzija Deklaracije za osnivanje NAM u Srbiji.

Međunarodna konferencija se sastojala iz dva dela. Prvog dana su predstavnici nacionalnih agencija predstavili strukturu, organizaciju i iskustva rada svojih agencija. Drugog dana, organizovane su radne grupe, koje su se bavile sledećim temama: principi rada buduće NAM, saradnja sa civilnim sektorom i koraci u daljem radu foruma. Teme za rad na konferenciji su proistekle iz iskustava osnivanja nacionalnih agencija u okolnim zemljama u poslednjih nekoliko godina. Zajedničke preporuke sa konferencije su predstavljene u tekstu “Preporuke za osnivanje Nacionalne agencije za mlade u Srbiji”.

Nakon konferencije su usledile regionalne konsultacije koje su imale za cilj da se dokument sa preporukama predstavi lokalnim zajednicama i tako se stvore uslovi za javnost i eksperte da se informišu i daju svoj doprinos i povratnu informaciju u vezi sa dokumentom. Uključivanje lokalnih stejk-holdera je dalo dodatni legitimitet čitavom projektu i ovom dokumentu. Ova aktivnost je takođe osigurala da se mladi u lokalnim sredinama upoznaju sa tim šta je nacionalna agencija, zašto je važna i daju povratnu informaciju koje je njihovo gledište u vezi sa radom NAM. Time je podstaknuta njihova participacija i odgovornost ne samo u ovom procesu, već, što je još važnije i u radu buduće nacionalne agencije za mlade. Pored toga, učesnici, organizacije i institucije koje predstavljaju, su imali priliku da potpišu deklaraciju i odrede svoj doprinos u budućem radu foruma nakon završetka projekta. U tu svrhu su organizovani okrugli stolovi u četiri regionalna centra u Srbiji: Novi Sad, Beograd, Kragujevac i Niš.

Povratna informacija lokalne zajednice je uključena u finalni dokument: "Nacionalna agencija za mlade u Srbiji – šta, kako i zašto?" koji je štampan na srpskom i engleskom jeziku i koristi se u sledećoj fazi projekta, koja je vezana za medijsku i javnu promociju rezultata.

Koji su planovi inicijative nakon projekta?

Ovu inicijativu smatramo dodatnim instrumentom za podršku uspostavljanju i razvoju Nacionalne agencije u Srbiji, kao i sredstvom da se buduća agencija zaštititi od neefikasnosti i nepravilnosti u radu. Daljim radom foruma će se težiti da se osigura uvažavanje rezultata ostvarenih ovim projektom, te da se u radu buduće NAM ostvariti ravnomerna raspodela fondova, da će se uvažavati informacije i učešće civilnog sektora i da će buduća NAM poštovati evropske standarde neformalnog obrazovanja.

U tom procesu, konkretno sredstvo je dokument “Nacionalna agencija za mlade u Srbiji – šta, kako i zašto?”. Pored zajedničkih preporuka za rad sa konferencije i konsultativnih sastanaka, ovaj dokument sadrži i prikaz relevantnih informacija o programu *Mladi u akciji* u evropskom kontekstu i informacija vezanih za Srbiju, kao i opis razloga, procesa nastanka i aktivnosti u okviru ove inicijative. Sa svim navedenim informacijama dokument će biti značajan instrument i podrška u daljem procesu zagovaranja civilnog sektora i relevantnih institucija u Srbiji, ali i na Evropskom nivou.

Forum kao platforma osnovana sa ciljem zagovaranja za osnivanje NAM trenutno okuplja više od 80 organizacija, institucija i pojedinaca iz Srbije koji su potpisnici *Deklaracije o osnivanju NAM*. Ciljevi foruma su definisani kroz oblasti delovanja: koordinacija rada foruma i izgradnja partnerstava, zagovaranje i priprema organizacija i države za uspostavljanje NAM. Forum će formirati radne grupe sa direkcijom osnaživanja pregovaračke pozicije za proces lobiranja i stvaranje preduslova za mogućnost uticaja na političke odluke. Jedan od prvih koraka u radu foruma je prikupljanje informacija i statistike vezane za implementaciju programa *Mladi u akciji* od strane promotera iz Srbije, koje se oslanjaju na već postojeće statistike kontakt tačaka uz uključivanje najnovijih podataka.

Forum je platforma čiji će članovi nastaviti da podstiču proces zagovaranja sve do osnivanja Nacionalne agencije za mlade u Srbiji. Važna preporuka za rad foruma je da članovi/članice kako kroz zajedničke aktivnosti foruma, tako i kroz aktivnosti pojedinačnih organizacija i institucija, rade na kontinuiranom zagovaranju za osnivanje NAM u Srbiji.

PREPORUKE ZA OSNIVANJE NACIONALNE AGENCIJE ZA MLADE U SRBIJI

**Sa međunarodne
konferencije „Treba
N(acionalna)
A(gencija) za
M(lade)!“
i sa regionalnih
konsultativnih sastanaka**

U okviru lobiranja za osnivanje Nacionalne agencije za mlade u Srbiji, organizovana je međunarodna konferencija „Trebamo Nacionalnu Agenciju za Mlade!“ koja je održana 12. i 13. oktobra 2010. u Beogradu. Tokom konferencije, radne grupe su predložile ključne principe rada buduće NAM u Srbiji, razmatrale učesnike organizacija civilnog sektora u radu buduće NAM i postavile smernice za dalji rad foruma. Nakon konferencije, rezultati rada radnih grupa su objedinjeni u zajedničkim preporukama sa konferencije.

U novembru i decembru 2010. su usledila konsultativni sastanci u 4 regionalna centra u Srbiji: Niš, Kragujevac, Novi Sad, i Beograd. Cilj ovih regionalnih konsultacija je bio da se relevantni akteri i javnost u Srbiji informiše i da daju svoj komentar na preporuke sa konferencije. Povratna informacija lokalne zajednice je uključena u finalni dokument „Nacionalna agencija za mlade u Srbiji – šta, kako i zašto?“ koji je štampan na srpskom i engleskom jeziku.

Zajedničke preporuke sa međunarodne konferencije Trebamo NAM i iz procesa regionalnih konsultacija su sledeće:

PRINCIPI ZA OSNIVANJE I FUNKCIONISANJE NACIONALNE AGENCIJE ZA MLADE (NAM)

1. Predlaže se raspisivanje javnog konkursa za određivanje tela koji će predstavljati NAM, koji bi omogućio uključivanje svih zainteresovanih aktera koji imaju relevantna znanja, resurse i iskustvo, bez obzira na njihovu stranačku i političku opredeljenost. Pri tome, posebnu pažnju treba obratiti na transparentnost procesa javnog konkursa.

2. Predlaže se da se prilikom osnivanja NAM razmotri mogućnost partnerstva između aktera iz različitih sektora (NVO, instituti za istraživanja, univerziteti, regionalne mreže za rad sa mladima) i tako se komplementarnošću njihovih resursa i ekspertize doprinese kvalitetu rada buduće NAM. Pri tome je potrebno voditi računa o ravnomernoj regionalnoj zastupljenosti različitih aktera. Poželjno je oslanjati se na primere dobre prakse iz drugih NA.

3. Izuzetno je važno je osigurati političku nezavisnost i nepristrasnost u radu NAM naročito prilikom selekcije zaposlenih (nestranački kandidati), prilikom definisanja nacionalnih prioriteta i pri selekciji projekata.

4. Potrebno je jasno propisati opšte uslove zapošljavanja u nekom od osnivačkih dokumenata (definisati kriterijume selekcije, raspisivanje javnog poziva, obezbeđivanje anonimnosti testa za selekciju i raznolikosti selekcionarne komisije, osiguravanje poverljivosti procedure pre intervjuisanja kandidata itd).

5. Prilikom osnivanja NAM važno je osigurati razumevanje najviših instanci da je uspostavljanje NAM, koja deluje u skladu sa zahtevima EU, proces koji ima svoju dinamiku. To je i proces koji zahteva kros-sektoralni pristup.

6. Neophodno je obezbediti uslove za postupan ulazak NAM u programe, što mora biti usklađeno sa stepenom operativnosti NAM.

7. Program koji implementira NAM treba da bude jednako dostupan svim mladim ljudima, što se može obezbediti regionalnim i lokalnim pristupom, promocijom programa koja je adekvatna kontekstu i mogućnošću savetovanja za korisnike pre apliciranja za program.

8. Decentralizacija u radu NAM bi trebalo da bude prisutna u različitim vidovima: organizacionom, programskom i finansijskom (prilikom selekcije projekata). Što se tiče decentralizacija u telima ukoliko se NAM oslanja na već postojeće resurse, važno je voditi računa o operativnosti i funkcionalnosti istih. S tim u vezi, potrebno je zadržati izvestan stepen fleksibilnosti i otvorenosti pri izboru tela koja se uključuju, zadržavajući mogućnost da to budu akteri iz različitih sektora (NVO, kancelarije za mlade, institucije).

9. Neophodno je obezbediti transparentnost u radu NAM davanjem detaljnih povratnih informacija za projekte koji nisu prihvaćeni, dostupnošću izveštaja i javnošću imena selekcionog komiteta.

10. Potrebno je obezbediti različitost iskustava i znanja zaposlenih. Posebnu pažnju treba obratiti na komplementarnost kompetenci zaposlenih u smislu ravnomerne zastupljenosti stručnjaka iz različitih oblasti i administracije. Neophodno je da zaposleni imaju konkretna znanja i iskustvo u radu sa mladima i omladinskim NVO na lokalnom, nacionalnom i internacionalnom nivou.

11. Važno je istovremeno osigurati stabilnost kadrova u NAM i, u vezi sa tim, obezbediti adekvatnu edukaciju zaposlenih, mogućnosti za dalje profesionalno usavršavanje kao i prenos znanja putem mentorstva i detaljnih programskih procedura, ali i zadržati otvorenost prema uključivanju novih.

12. U osnivačkom aktu je potrebno naglasiti uslove za ostvarivanje sledećih principa prilikom funkcionisanja NAM: podela zaduženja, poštovanje unutrašnjih procedura, deljenje informacija i sistemi unutrašnje kontrole (svaki dokument mora biti proveren barem od dve osobe).

13. Pravila i principi rada NAM treba da budu usklađeni sa pravilima Evropske komisije, Vodiča za nacionalne agencije i treba da manifestuju vrednosti, prioritete i glavne principe programa „Mladi u akciji“, tj. nastavka istog programa.

14. Bilo bi korisno uporediti principe Nacionalne strategije za mlade i drugih relevantnih političkih procesa sa principima rada NAM i u tom smislu principe rada NAM koristiti za razvoj omladinske politike na nacionalnom nivou. Pored toga, bilo bi značajno povezivati principe NAM sa principima rada NA zemalja u regionu i šire.

SARADNJA SA CIVILNIM SEKTOROM

1. NAM bi svojim aktivnostima trebalo da bude podrška u razvoju civilnog društva u Srbiji, pre svega mladim ljudima i omladinskim NVO, a zatim i drugim organizacijama i telima koja se bave mladima.

2. Prilikom uspostavljanja NAM, važno je imati u vidu kapacitete NAM i za druge uloge, osim za osnovnu administrativnu ulogu za program „Mladi u akciji“. NAM bi mogla da ima širu savetodavnu ulogu u razvoju omladinske politike u Srbiji, sa velikim mogućnostima za povezivanje evropskih i nacionalnih politika. Pored toga, NAM bi mogla da ima značajnu ulogu u promovisanju i lobiranju za relevantne ideje u društvu, kao što su: neformalno obrazovanje mladih i zapošljivost, participacija, antidiskriminacija i uključivanje marginalizovanih grupa.

3. Uključivanje resursa i ekspertize civilnog sektora u proces osnivanja NAM, bio bi važan činilac u procesu prepoznavanja i validacije omladinskog rada u Srbiji, na nacionalnom i evropskom nivou.

4. Da bi se doprinelo bržem uspostavljanju operativnosti same NAM i njenom efikasnijem funkcionisanju, potrebno je iskoristiti specifično iskustvo civilnog sektora iz Srbije u implementaciji projekata programa OMLADINA i „Mladi u akciji“. Neophodno je integrisati iskustva iz rada Kontakt tačaka u Srbiji, kao i što veći broj iskustava direktnih korisnika programa iz Srbije.

5. Neophodno je uključiti civilni sektor prilikom definisanja godišnjih nacionalnih prioriteta rada NAM, čime bi se u velikoj meri doprinelo da implementirani projekti u okviru programa „Mladi u akciji“ adekvatnije odgovore na potrebe mladih u Srbiji.

6. Važno je da se na lokalnom i regionalnom nivou rada NAM resursi civilnog društva uključe u proces informisanja i promocije Programa i u savetodavni proces pisanja projekata, jer bi se time obuhvatio veći broj korisnika i podigao kvalitet implementiranih projekata.

7. Prisustvo predstavnika civilnog sektora u selekcionoj komisiji za projekte NAM značajno bi doprinelo kvalitetu procesa selekcije projekata, pri čemu je važno obezbediti uslove da ne dođe do sukoba interesa. Pored toga što bi prisustvo predstavnika određenih organizacija u selekcionoj komisiji podrazumevalo isključivanje mogućnosti da ta organizacija konkuriše u okviru programa, neophodno je pažljivo razmotriti i ostale mehanizme koji bi osiguravali da se ne ostvari sukob interesa (npr. telo za koordinaciju izbora komisije sastavljeno od predstavnika iz građanskog društva; formiranje više komisija za različite oblasti delovanja; obezbeđivanje da u radu komisije učestvuju podjednako predstavnici većih i manjih organizacija sa kraćim mandatnim periodom; promena sastava komisije na određeni vremenski rok itd.).

8. Nakon osnivanja NAM potrebno je postaviti temelje za dugoročnu saradnju sa civilnim sektorom u programskom smislu (npr. formiranje saveta NVO), tako da se integrišu specifični resursi civilnog sektora u oblasti neformalnog obrazovanja mladih (eksperti, iskustvo vezano za rad u određenim oblastima, rad sa specifičnim ciljnim grupama itd.)

9. Saradnja civilnog sektora i NAM je tema o kojoj treba otvoriti javnu raspravu na svim nivoima, ističući zajednički interes koji različiti akteri dele, a koji se odnosi na razvoj i implementaciju kvalitetne omladinske politike u Srbiji.

10. Neophodno je uključiti predstavnike relevantnih evropskih organizacija i institucija iz Srbije i iz inostranstva u dijalog o saradnji između civilnog sektora i NAM. Naročito je važno iskoristiti različiti primere dobre prakse na internacionalnom nivou, vezane za mogućnosti i modalitete saradnje civilnog sektora i nacionalnih agencija.

FORUM ZA USPOSTAVLJANJE NACIONALNE AGENCIJE ZA PROGRAM MLADI U AKCIJI U REPUBLICI SRBIJI

U okviru projekta „Zagovaranje za osnivanje nacionalne agencije za mlade u Srbiji“ jedan od osnovnih i strateških koraka je bilo umrežavanje svih ključnih aktera programa „Mladi u akciji“ u Srbiji, kao i pojedinaca/ki i institucija koje bi podržale/bile uključene u osnivanje NAM u Srbiji, kroz formiranje i rad foruma.

Osnivanje foruma bi trebalo da ojača osećaj vlasništva nad celom inicijativom za osnivanje NAM-a, što će, nadamo se, uticati na još veći doprinosi u energiji i radu ključnih aktera programa u Srbiji.

Proces se sastoji iz nekoliko koraka:

- obaveštavanje potencijalnih članova foruma i pozivanje na konstitutivni sastanak,
 - konstitutivni sastanak foruma,
 - sastanak članova foruma na međunarodnoj konferenciji za formiranje NAM i preporuke za dalji rad foruma,
 - rad foruma u budućnosti.
-

U periodu maj - jun 2010. Grupa „Hajde da...“ je pozivala i informisala sve potencijalne zainteresovane za formiranje Nacionalne agencije programa „Mladi u akciji“ u Srbiji. Pozivani su pojedinci, organizacije i institucije koje su do sada bile uključene u programe „Omladina“ i „Mladi u Akciji“, multiplikatori i korisnici programa, mediji i zainteresovane institucije (donatori, ministarstva, Kancelarija za EU integracije, kancelarije za mlade itd.).

Konstitutivni sastanak Forum za uspostavljanje nacionalne agencije za mlade održana je 01.07.2010. godine, i imao je za cilj sagledavanje broja organizacija i institucija zainteresovanih za uspostavljanje NAM, kao i usaglašavanje teksta deklaracije koji će biti obavezujući dokument za članove foruma pri lobiranju za NA.

Ciljevi ovog sastanka bili su:

- formiranje foruma zainteresovanih aktera za uspostavljanje nacionalne agencije za program „Mladi u akciji“ Evropske unije;
 - pripremanje teksta deklaracije koji će se ponuditi ostalim zainteresovanim akterima na potpisivanje;
 - identifikovanje važnih tema koje će se razmatrati tokom međunarodne konferencije o formiranju NAM u Republici Srbiji.
-

Sastanku je prisustvovalo 30 predstavnika organizacija mladih, organizacija za mlade, trenerski tim Grupe „Hajde da...“ za program „Mladi u akciji“, kao i predstavnici lokalnih kancelarija za mlade, organa državne uprave i partnerskih organizacija: Ministarstva omladine i sporta Republike Srbije, Kancelarije za evropske integracije Vlade Republike Srbije i Instituta za održive zajednice (Institute for Sustainable Communities).

Na sastanku je predstavljeno dosadašnje učešće Srbije u programu „Mladi u akciji“, kao i trenutna pozicija Srbije u odnosu na osnivanje nacionalne agencije programa „Mladi u akciji“ u Srbiji.

Upitani da u ovoj inicijalnoj fazi ustanovljavanja foruma navedu šta bi mogao biti mandat foruma, prisutni učesnici su predložili sledeće:

- da tokom i nakon međunarodne konferencije o formiranju NAM donese predloge načina za osiguranje nezavisnosti i kvaliteta rada NAM (standardi kvaliteta rada NAM, kompetencije zaposlenih i stručnih saradnika u NAM, strategija (decentralizovane) promocije Programa...);
- da delegira predstavnika organizacija civilnog društva u upravni odbor i/ili programski komitet Nacionalne agencije;
- da predlaže platforme i deklaracije za srodne teme (npr. prepoznavanje i vrednovanje kompetencija stečenih u neformalnom obrazovanju).

EVALUACIJA KONSTITUTIVNOG SASTANKA FORUMA DONELA JE SLEDECE REZULTATE:

13%
Pristupačnost
programa

13%
Prepoznavanje

**KOJI SU PO
VAŠEM MIŠLJENJU
NAJVAŽNIJI
RAZLOŽI ZA
OSNIVANJE
NACIONALNE
AGENCIJE ZA
MLADE U SRBIJI?**

57%
Državna
podrška

17%
Izgradnja
kapaciteta

28%
Osnovana NA

**ŠTA OČEKUJETE
OD OVOG FORUMA
U BUDUĆNOSTI (U
SMISLU REZULTATA
I MOGUĆNOSTI
VAŠEG DOPRINOSA
NJEHOVIM
AKTIVNOSTIMA)?**

33%
Efikasnost

39%
Lobiranje

Konstitutivna konferencija foruma je završena u atmosferi velikog entuzijazma i posvećenosti učesnika budućem radu foruma.

Na međunarodnoj konferenciji „Trebam NAM“ održanoj 12. i 13. oktobra 2010., radna grupa koja se bavila forumom donela je niz preporuka vezanih za buduću ulogu i rad foruma.

Radna grupa dala je sledeće preporuke za rad foruma:

- Neophodno je zajednički postaviti strukturu i ciljeve foruma i definisati aktivnosti u sledećim oblastima delovanja: koordinacija rada foruma i izgradnja partnerstava, osnaživanje koalicija uključenih u forum i formiranje radnih grupa.
- Za dalji rad foruma neophodno je, pored opšte strategije, definisati presek trenutnog stanja, što pre svega podrazumeva prikupljanje statistika o implementaciji programa „Mladi u akciji“ u Srbiji.
- Ključna uloga foruma je u procesu pregovaranja i dijaloga o saradnji civilnog sektora i formiranja NAM.
- Radne grupe foruma bi trebalo da budu formirane oko sledećih oblasti: zagovaranje, priprema organizacija i države za osnivanje NAM i davanje predloga u obliku preporuka.
- Razmena informacija sa međunarodne konferencije i sa 4 konsultativna sastanka je neophodna za dalji rad foruma.
- U radu foruma je važna uloga medija i, u vezi sa tim, treba pronaći način na koji će se postići njihova zainteresovanost i podrška.
- Prilikom formulisanja strategije rada foruma važno je uzeti u obzir dugoročnu perspektivu vezanu za proces osnivanja NAM, pri čemu je istaknuto da treba odgovoriti na pitanja koja bi bila uloga civilnog sektora, koji su koraci koji se mogu preduzimati dok se ne ostvare politički uslovi i kako organizovati taj proces.
- Za dalji rad foruma i proces lobiranja bilo bi korisno da se motivacija i interes za osnivanje NAM konkretizuje i da interesi različitih aktera u ovom procesu budu eksplicitni.

Forum će u svom daljem radu težiti da uspostavi komunikaciju sa (za proces lobiranja) važnim institucijama u Republici Srbiji, kao i sa telima Evropske komisije koja mogu pomoći u ovom procesu.

U OVOM TRENUTKU SLEDEĆE ORGANIZACIJE, INSTITUCIJE I POJEDINCI/KE SU PODRŽALI INICIJATIVU (PO ABECEDNOM REDU):

1. AEGEE
 2. AIESEC
 3. BalkanIDEA
 4. Balkan Rock
 5. Bečejsko udruženje mladih
 6. BOŠ
 7. Centar „Žil Vern“
 8. Centar za mlade, Kragujevac
 9. Centar lokalne demokratije, Subotica
 10. Centar za građansko delovanje - CeGraD, Obrenovac
 11. Centar za alternativno rešavanje sukoba
 12. Crveni krst Plandište
 13. Crveni krst Kragujevac
 14. CMSS (Centar za međunarodnu saradnju studenata)
 15. CZOR (Centar za omladinski rad)
 16. Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine
 17. Edukativni centar, Kruševac
 18. Edukacioni centar Leskovac
 19. Evropski pokret u Srbiji
 20. Ekonomska škola, Kragujevac
 21. Generator, Vranje
-

22. Glas psihologa Grada Niša
 23. Građanske inicijative
 24. Gradsko udruženje cerebralne i dečije paralize, Niš
 25. Grupa „Hajde da...“
 26. In stage organization
 27. Inženjeri zaštite životne sredine
 28. JAZAS
 29. Kabinet potpredsednika Vlade za evropske integracije,
Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
 30. Kancelarija za evropske integracije Vlade Republike Srbije
 31. Kancelarija za mlade Novi Beograd
 32. Kancelarija za mlade Sombor
 33. Kancelarija za mlade Prijepolje
 34. Kancelarija za mlade Plandište
 35. Klub omladina pokreće akciju
 36. Klub za Ujedinjene nacije
 37. Klub za osnaživanje mladih 018
 38. Kulturni centar REX
 39. Kulturban
 40. Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije
 41. Mladi istraživači Srbije - MIS
 42. NAPOR (Nacionalna asocijacija praktičara/ki
omladinskog rada)
 43. Agencija za mobilnost i EU programe, Hrvatska
 44. Nacionalna agencija za program mladi u akciji Belgije
 45. Nacionalna agencija za program mladi u akciji Austije
 46. Novosadski Ekološki Centar – NEC
 47. NVO "IUVENTA"
 48. NVO Fabrik Art
 49. NVO „MillenniuM“
 50. NVO „Stablo“
 51. NVO „Omladinski edukativni centar“
 52. NVO Protecta
 53. NVO Oko
 54. Omladinski centar „Zajedno stvaramo“
 55. Omladinski klub Novi Bečej
-

56. Organizacija kreativnog okupljanja
57. Perspektive mira
58. Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu
59. Proaktiv
60. Res Polis
61. Regionalna kancelarija za mlade
62. Savez izviđača Srbije
63. Studentska unija Srbije
64. Svi različiti svi ravnopravni
65. Škola mira
66. The Youth Programme
67. Udruženje građana „Prvi tempo“
68. Udruženje građana „Pokret Jugoistočna Srbija“
69. Udruženje građana „Podeli osmeh“
70. Udruženje studenata tehnike Evrope (BEST)
71. Udruženje mladih menadžera Kragujevac
72. Udruženje Ženski razvojni centar
73. Unija srednjoškolaca Srbije
74. Uprava za obrazovanja, kulturu, omladinu i sport, Odsek za omladinu, Niš
75. Urban In
76. Volonterski centar, Niš
77. Vega omladinski centar
78. Vojislava Tomić Radivojša
79. Vid Vuković
80. YFU- Srbija
81. YDP
82. YIHR

Zahvaljujemo se na podršci Tini Šarić (Agencija za mobilnost i programe EU, Hrvatska), Tjeriju Dufor (Nacionalna agencija Belgije), Gerhardu Moshameru (Nacionalna agencija Austije), Aleksandri Mitrović (Ministarstvo omladine i sporta Republike Srbije), Jovani Kulauzov Reba (Izvršno veće AP Vojvodina), Ivanu Mirkoviću, Nemanji Tajiću, Kancelariji za mlade Novi Beograd, Regionalnoj kancelariji za mlade Kragujevac...
